

Česká premiéra nové hry Tomáše Vůjtky Slyšení

Letos v lednu tomu byly tři roky, co zahájila své vítězné tažení mezi odbornou i laickou veřejností předchozí hra dramaturga Komorní scény Aréna Tomáše Vůjtky s názvem *S nadějí, i bez ní*.

Nyní přichází na řadu česká premiéra jeho další hry **Slyšení**, která je závěrečnou částí autorova volného historického cyklu. „*Slyšení je posledním dílem volné trilogie, která mapuje naše moderní dějiny a snaží se tak odhalit kořeny našich dnešních problémů. Prvním dílem byla hra S nadějí, i bez ní, v níž se na pozadí skutečného příběhu odhalila podstata (nejen) českého komunismu, druhým dílem je Smíření, ve kterém se Češi smiřují s tím, jak vyhnali Němce (hra bude mít premiéru na podzim v pražské Komedii)*“, vysvětluje Tomáš Vůjtek.

Slyšení autor napsal za devět měsíců, kdy půl roku studoval historická fakta a čtvrt roku psal samotný text hry. Dílo bylo v roce 2013 **oceněno** v dramatické soutěži **Alfréda Radoka**, kde získalo 3. místo.

Jeho **hlavní postavou** je bývalý nacistický pohlavár **Adolf Eichmann**, úřednický perfekcionista, který své schopnosti věnoval úkolu, který mu jeho nadřízení vybrali: „konečnému řešení židovské otázky“. Po válce jej izraelská tajná služba Mosad unesla z Argentiny, kde se od roku 1950 ukrýval, v roce 1961 se v Jeruzalémě konal proces, během kterého byl odsouzen k smrti a v roce 1962 popraven. Jeden z největších válečných zločinců, který aktivně organizoval genocidu evropských Židů, se před tímto soudem hájil tím, že jako německý důstojník plnil rozkazy, a proto pouze dohlížel na řádný průběh deportací, k Židům však nepocíťoval žádnou zášť. Jsou však také zdokumentovány jeho výroky pronášené v kruhu kamarádů z SS, v nichž se ke své účasti na genocidě hrdě hlásí.

„*V Jeruzalémě Eichmann bojoval o život, a podle toho taky vypovídal. V Argentině se ale o své válečné minulosti svobodně rozpovídal a namluvil několik desítek magnetofonových pásků. Obě výpovědi jsou ideově naprosto odlišné a text hry vychází z jejich konfrontace*“, říká autor.

Ve **Slyšení** se tak Eichmann snaží obhájit a dožaduje se slyšení před Bohem, který však stále nepřichází. Zato se objevují další postavy. Třeba „žena z lidu“ Vlastička, zastupující ty, kteří se v rozbouřených dobách dokáží svést na jakékoli vlně, dva kolegové z SS, polský generální guvernér a Eichmannův svého druhu protipól Frank a čtyři ostravští Židé, kteří holocaust náhodou přežili. Kariéra nacistického zločince, jenž chce samotnému Pánubohu vylíčit svou verzi událostí, je konfrontována s osudy Židů, kteří byli vyvezeni v roce 1939 do tábora v Nisku nad Sanem, kam směřovaly první Eichmannovy transporty. Ten vůbec první byl vypraven z **Moravské Ostravy** 18. října 1939. Veřejnosti byla celá akce předkládána jako dobrovolná iniciativa židovské obce, které bylo velkoryse poskytnuto území v Polsku pro „přeškolení“. Vybraní muži z Ostravy a Frýdku se měli 17. října dostavit do ostravské Jízdárny, odkud byli odvezeni na nádraží Ostrava-Přívoz. 18. října vyjel z Ostravy první vlak

s necelou tisícovkou mužů ve věku od 17 do 55 let. Po příjezdu proběhla selekce podle povolání. Ti, kteří se SS nehodili na práci, byli vyhnáni za demarkační linii se Sovětským svazem, kde byli většinou pochyťáni a posláni do gulagů.

Podobně jako v *S naději*, i bez ní se Vůjtek nebojí ve hře použít mnohdy hodně černý humor, s nímž reflektuje nacistické kariéry, a který plyne z toho, že postavy hovoří o svých osudech autentickým slovníkem, který je v dramatickém a často sarkasticky vyostřeném kontrastu s hrůznou skutečností historických událostí. Sám autor k tomu říká: *„Nedokážu si představit své psaní bez humoru, zvláště tahle velká témata jej potřebují. Jinak zde hrozí, že výpověď sklouzne k sentimentálnímu patosu. Můžeme se dojímat nad utrpením obětí, ale podle mě je mnohem přínosnější, když se dokážeme vysmát zlu, které je působí. Náš svět tím sice nespasíme, ale aspoň ho lépe poznáme. Tato poznávací funkce humoru je pro mě zásadní.“*

Hlavní postavu jednoho z hlavních organizátorů holocaustu Adolfa Eichmanna hraje Marek Cisovský, pro nějž byla role přímo napsána. *„Na Marka jsem si myslel od první chvíle. Je to herec, který dozrál k těm největším výzvám. Navíc má humor, který je mi blízký. Věděl jsem, že s Markem si s Eichmannem můžeme pohrát a že nás to bude bavit. Vznikl tak sebelítostivý narcis, který se snaží svým příběhem dojmout své okolí. Někdy mám i obavy, že se mu to povede,“* prozrazuje dramatik.

Režisérem inscenace je, stejně jako v případě příběhu Josefy Slánské v *S naději*, i bez ní umělecký šéf Arény **Ivan Krejčí**, který ji, podle slov autora textu Tomáše Vůjtky, pojímá jako *„oratorium, které se v závěru zvrhne v jakési spílání publiku, možná je to, řečeno se Shakespearem, ´příběh vyprávěný blbcem´, možné je tady úplně všechno. Každopádně je to velké divadlo.“*

Česká premiéra hry **Slyšení** se odehraje v sobotu **28. února 2015** v 18:30 hodin na scéně Milana Davida, v kostýmech Marty Roszkpfové a s hudbou Nikose Engonidise.

Alice Taussiková, PR KSA